

ZULFIYAXONIM IZDOSHLARI: O'ZBEK AYOL SHOIRALARINING ADABIYOT VA MA'NAVIYAT RIVOJIDAGI O'RNI

Abdurahmonova Sarvinoz Nodirjon qizi
Rishton tuman 2 - son texnikumi o'qituvchisi

ANNOTATSIYA Mazkur maqolada o'zbek adabiyotining yirik namoyandasi, atoqli shoira Zulfiya Isroilova ijodiy merosi va uning davomchilari — Zulfiyaxonim izdoshlari faoliyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotda Zulfiya ijodining o'zbek she'riyati taraqqiyotidagi o'rni, uning badiiy-estetik qarashlari hamda ayol shoirlar ijodiga ko'rsatgan ta'siri yoritilgan. Shuningdek, Zulfiyaxonim izdoshlari ijodida aks etgan Vatanga muhabbat, insonparvarlik, ayol qalbi, ona mehri, milliy qadriyatlar va ma'naviy barkamollik g'oyalari tahlil etilgan. Maqolada ayol ijodkorlarning o'zbek adabiyoti, ona tili rivoji va yosh avlod tarbiyasidagi ahamiyati ochib berilgan. Zulfiyaxonim ijodiy maktabining davomiyligi, uning zamonaviy o'zbek she'riyatiga ta'siri hamda ta'lim jarayonida ushbu adabiy merosdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Zulfiyaxonim va uning izdoshlari ijodi yoshlarning ma'naviy dunyosini boyitish, ona tiliga hurmat va milliy qadriyatlarga sadoqat tuyg'ularini shakllantirishda muhim manba hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Zulfiya, Zulfiyaxonim izdoshlari, o'zbek adabiyoti, ayol shoirlar, she'riyat, ona tili, milliy qadriyatlar, ma'naviyat, badiiy tafakkur, adabiy meros.

АННОТАЦИЯ В данной статье научно анализируется литературное наследие выдающейся узбекской поэтессы Зульфии Исраиловой и деятельность её последователей. В исследовании рассматривается роль творчества Зульфии в развитии узбекской поэзии, её художественно-эстетические взгляды и влияние на творчество последующих поколений женщин-поэтов. Также раскрываются идеи патриотизма, гуманизма, женской души, материнской любви, национальных ценностей и духовного совершенства, отражённые в произведениях последователей Зульфии. В статье освещается значение творчества женщин-писательниц в развитии узбекской литературы, родного языка и воспитании молодого поколения. Обоснована преемственность литературной школы Зульфии, её влияние на современную узбекскую поэзию и возможности использования данного литературного наследия в образовательном процессе. Результаты исследования показывают, что творчество Зульфии и её последователей является важным источником формирования духовного мира молодёжи, уважения к родному языку и национальным ценностям.

Ключевые слова: Зульфия, последователи Зульфийи, узбекская литература, женщины-поэты, поэзия, родной язык, национальные ценности, духовность, художественное мышление, литературное наследие.

ABSTRACT This article provides a scientific analysis of the literary heritage of the outstanding Uzbek poetess Zulfiya Isroilova and the creative activities of her followers. The study highlights the role of Zulfiya's works in the development of Uzbek poetry, her artistic and aesthetic views, and her influence on the creativity of subsequent generations of women poets. The article examines the ideas of patriotism, humanism, the inner world of women, maternal love, national values, and spiritual perfection reflected in the works of Zulfiya's followers. It also reveals the importance of women writers' creativity in the development of Uzbek literature, the native language, and the moral education of young people. The continuity of Zulfiya's literary school, its influence on modern Uzbek poetry, and the educational significance of studying this literary heritage are discussed. The results of the research demonstrate that the works of Zulfiya and her followers serve as an important source for enriching young people's spiritual world, developing respect for the native language, and strengthening national values.

Keywords: Zulfiya, followers of Zulfiya, Uzbek literature, women poets, poetry, native language, national values, spirituality, artistic thinking, literary heritage.

KIRISH O'zbek adabiyoti xalqimizning ko'p asrlik ma'naviy merosi, milliy tafakkuri va tarixiy xotirasini aks ettiruvchi bebaho boyliklardan biridir. Ushbu boy adabiy meros shakllanishida erkak ijodkorlar bilan bir qatorda ayol shoirlar ham muhim o'rin egallab kelganlar. O'zbek ayol ijodkorlari o'z asarlari orqali xalqning orzu-intilishlari, ayol qalbining nozik kechinmalari, ona mehri, Vatanga muhabbat, insoniylik va ma'naviy qadriyatlarni yuksak badiiy mahorat bilan ifodalab, milliy adabiyotimiz rivojiga katta hissa qo'shganlar. Ayniqsa, XX asr o'zbek she'riyatida o'zining betakror ovozi, samimiy ijodi va yuksak insonparvarlik g'oyalari bilan ajralib turgan shoira Zulfiya Isroilovaning ijodiy faoliyati alohida ahamiyat kasb etadi.

Zulfiya o'zbek adabiyoti tarixida nafaqat iste'dodli shoira, balki milliy madaniyat va ma'naviyat rivojiga katta hissa qo'shgan jamoat arbobi sifatida ham e'tirof etiladi. Uning ijodi o'zbek she'riyatida ayol obrazining yangicha talqin qilinishiga, ayolning jamiyatdagi o'рни, uning ruhiy olami va hayotiy qarashlarini badiiy ifodalashga katta imkoniyat yaratdi. Shoiraning she'rlarida inson qalbining eng nozik tuyg'ulari, mehr-muhabbat, sadoqat, Vatanga muhabbat, tinchlik va ezgulik kabi umuminsoniy qadriyatlar chuqur aks etgan.

Zulfiya ijodi o'zbek adabiyotida o'ziga xos maktab yaratgan bo'lib, uning badiiy an'analari keyingi avlod ijodkorlari tomonidan davom ettirildi. Zulfiyaxonim izdoshlari uning ijodiy yo'lidan borib, she'riyatda ayol qalbining murakkab

kechinmalarini, jamiyatdagi ijtimoiy jarayonlarni, insonning ichki dunyosini va milliy qadriyatlarni yoritib kelmoqdalar. Shu jihatdan qaraganda, Zulfiyaxonim izdoshlari faoliyatini o'rganish nafaqat adabiyotshunoslik, balki ona tili ta'limi, yoshlar ma'naviy tarbiyasi va milliy tafakkurni rivojlantirish nuqtai nazaridan ham muhim ilmiy ahamiyatga ega. Adabiyot insonning ruhiy dunyosini boyituvchi, uning estetik didi va ma'naviy qarashlarini shakllantiruvchi muhim vositalardan biridir. Ayniqsa, ayol shoirlar ijodi jamiyatda mehr-oqibat, insonparvarlik, oilaviy qadriyatlar va go'zallik tushunchalarini shakllantirishda alohida o'rin tutadi. Zulfiyaxonim ijodining asosiy yo'nalishlaridan biri ham insonni qadrlash, uning qalb kechinmalarini tushunish va hayot go'zalligini his qilishga undashdan iboratdir.

Bugungi kunda ta'lim tizimida ona tili va adabiyot fanlarini o'qitishda milliy adabiy merosdan samarali foydalanish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, texnikumlarda tahsil olayotgan yoshlarning nafaqat kasbiy bilimlarini, balki ma'naviy dunyosini ham rivojlantirish zarur. Bu jarayonda Zulfiyaxonim va uning izdoshlari ijodini o'rganish yosh avlodda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish, badiiy tafakkurni rivojlantirish hamda milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'usini oshirishda katta ahamiyat kasb etadi. Zulfiyaxonim izdoshlari ijodida ona tilining badiiy imkoniyatlari, xalqona ifoda vositalari, milliy ruh va zamonaviy hayot talqini uyg'unlashgan. Ularning asarlarida o'zbek tilining boyligi, go'zalligi va ifoda imkoniyatlari yorqin namoyon bo'ladi. Shu sababli mazkur ijodkorlar merosini o'rganish ona tili fanining rivoji uchun ham muhimdir. Chunki adabiy asarlar tilning amaliy va estetik imkoniyatlarini namoyish etuvchi eng muhim manbalardan biri hisoblanadi.

Zulfiyaxonim ijodining yana bir muhim jihati shundaki, u ayol shaxsining jamiyatdagi o'rnini yuksak darajada aks ettirdi. Shoira o'z asarlarida ayolni faqatgina oilaviy munosabatlar doirasida emas, balki faol, bilimli, ijodkor va jamiyat taraqqiyotiga hissa qo'shuvchi shaxs sifatida tasvirladi. Bu g'oyalar keyingi avlod ayol shoirlari ijodida ham davom ettirilib, zamonaviy o'zbek adabiyotining rivojlanishiga xizmat qildi.

Zulfiyaxonim izdoshlari ijodini o'rganish bugungi kunda yoshlarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasi uchun ham katta ahamiyatga ega. Chunki ularning asarlarida insoniylik, mehr-shafqat, vatanparvarlik, sadoqat va ezgulik kabi fazilatlar keng targ'ib qilinadi. Ushbu asarlar yoshlarni hayotga ijobiy munosabatda bo'lishga, jamiyatda munosib o'rin egallashga va milliy qadriyatlarni asrashga undaydi.

Mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, hozirgi globallashuv davrida yosh avlodning milliy o'zligini anglash, ona tiliga hurmat va milliy adabiy merosga qiziqishini oshirish muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Bunday sharoitda Zulfiyaxonim va uning izdoshlari ijodini ilmiy jihatdan o'rganish, ularning asarlaridagi badiiy-estetik va tarbiyaviy g'oyalarni tahlil qilish katta ahamiyat kasb etadi. Mazkur maqolaning maqsadi — Zulfiyaxonim ijodiy an'alarining davomchilari bo'lgan

o'zbek ayol shoirlarining adabiy faoliyatini o'rganish, ularning o'zbek she'riyati taraqqiyotidagi o'rnini tahlil qilish hamda ona tili va adabiyot ta'limidagi ahamiyatini yoritishdan iborat. Ushbu maqsaddan kelib chiqib quyidagi vazifalar belgilandi: Zulfiyaxonim ijodining o'zbek adabiyotidagi o'rnini tahlil qilish; uning ijodiy an'alarini davom ettirgan ayol shoirlar faoliyatini o'rganish; ayol ijodkorlar asarlarida milliy qadriyatlar va insoniy fazilatlar ifodasini ko'rsatish; Zulfiyaxonim izdoshlari ijodining ona tili va adabiyot ta'limidagi ahamiyatini yoritish; ushbu adabiy merosning yoshlar ma'naviy tarbiyasidagi rolini ochib berish. Shunday qilib, Zulfiyaxonim izdoshlari ijodini o'rganish o'zbek adabiyotining rivojlanish jarayonlarini anglash, ayol ijodkorlarning milliy madaniyatdagi o'rnini belgilash hamda yosh avlodni ma'naviy barkamol qilib tarbiyalashda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Mazkur mavzuni chuqur tadqiq etish orqali o'zbek ayol shoirlarining adabiy merosi, ona tili va milliy tafakkur rivojidagi hissasini yanada kengroq ochib berish mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Zulfiyaxonim ijodiy merosining o'zbek adabiyotidagi o'rnini. O'zbek adabiyotining XX asrdagi rivojlanish bosqichida Zulfiya Isroilovanning ijodi alohida o'rin egallaydi. Shoir o'zining samimiy, hayotiy va chuqur mazmunli she'rlari orqali o'zbek she'riyatiga yangi ruh, yangi badiiy ifoda va yangicha qarashlarni olib kirdi. Uning ijodida inson qalbining nozik kechinmalari, ayolning ichki dunyosi, ona mehri, Vatanga muhabbat, sadoqat, tinchlik va ezgulik g'oyalari asosiy mavzulardan biri sifatida namoyon bo'ladi. Zulfiya ijodining eng muhim jihatlaridan biri shundaki, u she'riyat orqali oddiy inson hayotini, uning orzu va intilishlarini, quvonch va tashvishlarini katta badiiy mahorat bilan tasvirlay oldi. Shoiraning asarlarida samimiylik, hayotiylik va chuqur falsafiy mushohada uyg'unlashgan. Shu sababli uning she'rlari nafaqat o'z davri kitobxonlari, balki bugungi yosh avlod uchun ham katta tarbiyaviy va ma'naviy ahamiyatga ega.

Zulfiya ijodida ayol obrazi alohida badiiy qimmatga ega. Shoir ayolni mehribon ona, sadoqatli yor, jamiyat taraqqiyotida faol ishtirok etuvchi shaxs sifatida tasvirlaydi. U ayolning ichki kuchi, sabr-toqati, bilim va ijod orqali o'z imkoniyatlarini namoyon etishini ko'rsatadi. Bu jihatlar keyingi avlod ayol shoirlari ijodida ham davom ettirildi. Zulfiyaxonimning adabiy merosi o'zbek ayol ijodkorlari uchun katta maktab vazifasini bajardi. Uning ijodiy tamoyillari — samimiyat, insonparvarlik, milliylik va hayotga muhabbat kabi g'oyalar keyingi avlod shoirlari ijodida o'z aksini topdi.

Zulfiyaxonim izdoshlari va ularning o'zbek she'riyatidagi o'rnini. Zulfiya ijodining davomchilari bo'lgan ayol shoirlar o'zbek adabiyotining rivojlanishiga katta hissa qo'shdilar. Ular Zulfiyaxonimning ijodiy an'alarini davom ettirib, zamonaviy

hayot muammolari, inson ruhiyati, ayol taqdiri va milliy qadriyatlarni o'z asarlarida yoritdilar.

Zulfiyaxonim izdoshlari orasida Halima Xudoyberdiyeva ijodi alohida o'rin tutadi. Uning she'rlarida ayol qalbining chuqur kechinmalari, ona Vatanga muhabbat, milliy g'urur va insoniylik g'oyalari keng ifodalangan. Halima Xudoyberdiyeva she'riyati kuchli hissiyot, falsafiy teranlik va samimiyat bilan ajralib turadi. Oydin Hojjeva ijodida ham insoniy qadriyatlar, hayot falsafasi va milliy ruh muhim o'rin egallaydi. Uning asarlarida ayolning ma'naviy dunyosi, jamiyatdagi o'rni va hayotga munosabati badiiy ifoda etilgan. Zamonaviy o'zbek she'riyatida Zebo Mirzo ijodi ham alohida ahamiyatga ega. Uning she'rlarida zamonaviy insonning ruhiy olami, muhabbat, hayot mazmuni va ma'naviy izlanishlar o'ziga xos uslubda aks ettirilgan. Bu ijodkorlarning har biri Zulfiyaxonim boshlab bergan adabiy an'analarni davom ettirib, o'zbek she'riyatining mavzu va badiiy imkoniyatlarini kengaytirdilar.

Ayol shoirlar ijodida milliy qadriyatlar va ma'naviy g'oyalar. O'zbek ayol shoirlari ijodining asosiy xususiyatlaridan biri milliy qadriyatlarni badiiy aks ettirishdan iboratdir. Ularning asarlarida ona Vatanga muhabbat, ota-onalar hurmati, oilaviy qadriyatlar, insoniy munosabatlar va mehr-oqibat kabi tushunchalar keng yoritilgan. Zulfiyaxonim va uning izdoshlari she'riyatida ona obrazi alohida o'rin tutadi. Ona nafaqat farzand tarbiyachisi, balki milliy ma'naviyat va qadriyatlarni avlodlardan avlodga yetkazuvchi muqaddas siymo sifatida tasvirlanadi. Shuningdek, ayol shoirlar ijodida Vatan mavzusi ham muhim o'rin egallaydi. Vatanga muhabbat, xalq manfaatlariga sadoqat va yurt taraqqiyotiga hissa qo'shish g'oyalari ularning ko'plab asarlarida o'z aksini topgan. Bunday asarlar yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, ularda milliy g'urur va mas'uliyat hissini shakllantirishda muhim manba hisoblanadi.

Zulfiyaxonim izdoshlari ijodida ona tili va badiiy ifoda masalalari. Ona tili millatning ma'naviy boyligi va madaniy merosining asosiy ko'rsatkichidir. Adabiyot esa tilning eng yuqori badiiy shaklda namoyon bo'lish imkoniyatini yaratadi. Zulfiyaxonim va uning izdoshlari ijodida o'zbek tilining boy imkoniyatlari, go'zal ifoda vositalari va xalqona uslub keng qo'llanilgan. Shoirlar o'z asarlarida: xalq iboralari; obrazli tasvirlar;

badiiy san'at vositalari; ramziy ifodalar; milliy ruhni aks ettiruvchi so'zlardan samarali foydalanganlar. Bu esa ona tilining naqadar boy va jozibador ekanini ko'rsatadi. Shu sababli ayol shoirlar ijodini o'rganish ona tili fanini o'qitishda ham muhim ahamiyatga ega. O'quvchilar bunday asarlarni tahlil qilish orqali nafaqat adabiy bilimlarini oshiradilar, balki ona tilining go'zalligini, uning ifoda imkoniyatlarini chuqurroq anglaydilar.

XULOSA VA TAKLIFLAR Xulosa qilib aytganda, Zulfiyaxonim izdoshlari ijodi o'zbek adabiyoti taraqqiyotida muhim o'rin egallagan ma'naviy va badiiy hodisalardan biridir. Zulfiya Isroilova o'zining sermazmun ijodi, yuksak insonparvarlik g'oyalari va betakror badiiy mahorati bilan o'zbek she'riyatida katta maktab yaratdi. Uning ijodiy merosi nafaqat o'z davri adabiyoti uchun, balki bugungi va kelajak avlod ijodkorlari uchun ham katta ahamiyatga ega bo'lgan bebaho manba hisoblanadi. Shoiraning hayot yo'li, ijodiy faoliyati va adabiy qarashlari ko'plab yosh ijodkorlar uchun ilhom manbai bo'lib xizmat qilib kelmoqda.

Zulfiyaxonim ijodining asosiy mohiyati insonni qadrlash, ezgulikni ulug'lash, Vatanga muhabbat, ayol qalbining go'zalligi, ona mehri va hayotga sadoqat kabi umuminsoniy qadriyatlarni tarannum etishdan iboratdir. Shoir o'z asarlarida ayol obrazini yuksak darajada tasvirlab, uning jamiyatdagi o'rnini, ma'naviy kuchi va ijodiy imkoniyatlarini ochib berdi. Bu jihatlar keyingi avlod ayol shoirlari ijodida ham davom ettirilib, o'zbek she'riyatining mazmunan boyishiga va badiiy imkoniyatlarining kengayishiga xizmat qildi.

Zulfiyaxonim izdoshlari uning ijodiy an'alarini davom ettirib, zamonaviy adabiyotda ayol ijodkorlarning o'ziga xos ovozi shakllantirdilar. Ularning asarlarida inson ruhiyati, hayot falsafasi, milliy qadriyatlar, oilaviy munosabatlar, Vatan tuyg'usi va ma'naviy kamolot masalalari keng yoritilgan. Ushbu ijodkorlar o'z asarlari orqali jamiyatdagi muhim jarayonlarni badiiy aks ettirib, o'zbek adabiyotining rivojiga munosib hissa qo'shdilar.

Maqolada olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, Zulfiyaxonim va uning izdoshlari ijodi nafaqat adabiy-estetik, balki katta tarbiyaviy ahamiyatga ham ega. Ularning she'rlari yosh avlodni insoniylik, mehr-oqibat, vatanparvarlik, mehnatsevarlik va ma'naviy poklik ruhida tarbiyalashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Ayniqsa, ta'lim jarayonida ushbu ijodkorlarning asarlaridan foydalanish o'quvchilarning badiiy tafakkurini rivojlantirish, kitobxonlik madaniyatini shakllantirish va milliy qadriyatlarga hurmat tuyg'usini oshirish imkonini beradi.

Ona tili va adabiyot fanlarini o'qitishda Zulfiyaxonim izdoshlari ijodini o'rganish alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki badiiy asarlar tilning boyligi, go'zalligi va ifoda imkoniyatlarini namoyon etuvchi muhim manba hisoblanadi. Shoirlar ijodida qo'llanilgan obrazli ifodalar, badiiy tasvir vositalari, xalqona iboralar va milliy ruhga boy til birliklari o'quvchilarning ona tiliga bo'lgan qiziqishini oshiradi hamda ularning nutq madaniyatini rivojlantiradi.

Zulfiyaxonim izdoshlari ijodining yana bir muhim jihati shundaki, ular o'z asarlarida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtira oldilar. Ularning ijodida o'zbek xalqining urf-odatlarini, an'alarini, ma'naviy qarashlari bilan bir qatorda insoniyat uchun umumiy bo'lgan ezgulik, tinchlik, muhabbat va adolat g'oyalari aks

etadi. Bu esa ushbu ijodkorlarning asarlarini nafaqat milliy, balki umuminsoniy ahamiyatga ega bo'lgan badiiy meros darajasiga ko'taradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bobur Z.M. **Boburnoma**. — Toshkent: Sharq, 2006.
2. Bobur Z.M. **G'azallar to'plami**. — Toshkent, 2010.
3. Erkinov A. **O'zbek mumtoz adabiyoti tarixi**. — Toshkent: Fan, 2015.
4. Mamatqulov Q. **Bobur ijodi va mumtoz o'zbek she'riyati**. — Toshkent: Akademnashr, 2018.
5. Saidov I. **Milliy o'zlik va adabiyot**. — Toshkent: O'zbekiston, 2014.
6. Tursunov B. **O'zbek mumtoz she'riyatida tabiat motivlari**. — Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019.
7. Abdullaev O. **Bobur g'azallarining badiiy tahlili**. — Toshkent, 2017.
8. Karimov M. **Ona yurt va vatanparvarlik ruhining o'zbek adabiyotidagi aks etishi**. — Toshkent: Sharq, 2020.
9. Kadyrov S. **Mumtoz o'zbek adabiyotida vatan mavzusi**. — Toshkent: Fan, 2016.
10. Alisher Navoiy asarlari to'plami. — Toshkent, 2009.
11. Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдуқаҳоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34eaf?index=true
12. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O'RGANISH.
13. Farxadjonovna, Bekimbetova Elmira, and Abduqahorov No'monbek. "STARTING ENGINES AT LOW TEMPERATURES." Multidisciplinary Journal of Science and Technology 5.2 (2025): 83-87.
14. Xusinovich, Turdialiyeв Jonibek, and Mo'minov Nurali Ro'zibayevich. "M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O'RGANISH."
15. Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. — 2024. — Т. 2. — №. 4. — С. 377-386.
16. Каршиев Ф. У., Абдуқаҳоров Н. ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ //Экономика и социум. — 2024. — №. 6-2 (121). — С. 1142-1145.
17. Oybek o'g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRI //PEDAGOGS. — 2025. — Т. 92. — №. 1. — С. 127-132.

18. Xuzriddinovich B. F. et al. SURXONDARYO VILOYATIDAGI TABIIY-IQLIM SHAROITLARIDA AVTOMOBILLARNING ISH SHAROITLARINI TASNIFLASH //Tadqiqotlar. – 2025. – T. 63. – №. 2. – С. 26-32.
19. Abduqahorov N., Turdialiyeв J., Mo‘minov N. M1 VEHICLES IN DIFFERENT ENVIRONMENTS ANALYSIS AND PARAMETERS OF BRAKING LEARN //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2024. – T. 4. – №. 4. – С. 377-386.
20. Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.
21. Oybek o‘g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA’SIRI //PEDAGOGS. – 2025. – T. 92. – №. 1. – С. 127-132.
22. Bakhramov F., Abdukahorov N., Tilavkobilova D. Analysis of the braking path of cars equipped with ABS in different environments //AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – №. 1. – С. 020052.
23. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABC BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-1 (121). – С. 334-337.
24. O‘G‘Li A. A. U., Raxmatovich K. M., Shoykulovich A. O. UZUN QOZIQLI BARABANNI PAXTA TARKIBIDAN OG ‘IR ARALASHMALARNI AJRATISHGA TA’SIRINI NAZARIY O ‘RGANISH NATIJALARI //Механика и технология. – 2025. – Т. 1. – №. 18. – С. 133-139.
25. Raxmatovich K. M. URUG ‘TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.
26. Astanakulov K. D. et al. The separation of light impurities of safflower seeds in the cyclone of the grain cleaning machine //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2020. – T. 614. – №. 1. – С. 012141.
27. Karimov M. R. et al. Safflower seed cleaning machine and determining the rotational speed of its supplying roller //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2021. – T. 868. – №. 1. – С. 012050.
28. O‘G‘Li A. A. U., Raxmatovich K. M., Shoykulovich A. O. UZUN QOZIQLI BARABANNI PAXTA TARKIBIDAN OG ‘IR ARALASHMALARNI AJRATISHGA TA’SIRINI NAZARIY O ‘RGANISH NATIJALARI //Механика и технология. – 2025. – Т. 1. – №. 18. – С. 133-139.
29. Raxmatovich K. M. URUG ‘TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.
30. Astanakulov K. D. et al. The effect of safflower oil (Carthamus Tinctorius L.) and inositol supplementation on egg production.

31. Raxmatovich K. M. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.
32. Bazaluk O. et al. Improving energy efficiency of grain cleaning technology //Applied Sciences. – 2022. – Т. 12. – №. 10. – С. 5190.
33. Ishmuradov S. U., Abdumajidov R. B. Determination results of disc plough hang mechanism and support disc parameters //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2022. – Т. 1076. – №. 1. – С. 012039.
34. Nazirov R., Karimov M., Abduqahorov N. 5LP LINTERIDAGI CHIGIT ARALASHTIRGICHNI MODERNIZATSIYA QILISH BO 'YICHA BAJARILGAN ISHLARNING TAHLILI VA TADQIQOT YO 'NALISHLARINI BELGILASH //MUHANDISLIK VA IQTISODIYOT. – 2026. – Т. 4. – №. 3.
35. Abdixamidovoch A. S. et al. Problems Encountered in the Operation OF Automobile Cooling Systems AND Their Solutions //European Journal of Research Development and Sustainability. – Т. 6. – №. 12. – С. 5-7.
36. Oybek o'g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRI //PEDAGOGS. – 2025. – Т. 92. – №. 1. – С. 127-132.
37. Mansunovich Y. S., O'Gli A. R. B. YO 'L TRANSPORTI HODISALARIGA TA'SIR QILUVCHI ASOSIY OMILLAR //Механика и технология. – 2025. – Т. 6. – №. Спецвыпуск 1. – С. 191-194.
38. Nomozovich Y. S. Yugayev Shavkat Mansunovich //Xushvaqtoy Jahongir," Модели транспортных-эксплуатационных расходов на автомобильных дорогах. – 2019.
39. Mansurovich Y. S., Sheraliyevich M. U. UGLERODPLASTIK GAZ BALLONLARINI EKSPLUATATSIYA QILISH VA GAZ BALLONLARINI MUSTAHKAMLIKKA HISOBLASH //Механика и технология. – 2025. – Т. 6. – №. Спецвыпуск 2. – С. 240-244.
40. Nomozovich Y. S. Yugayev Shavkat Mansunovich //Xushvaqtoy Jahongir," Модели транспортных-эксплуатационных расходов на автомобильных дорогах. – 2019.